

Tervetuloa museovierailulle!

Mies – jätkä, keikari, herrasmies -näyttelyssä tarkastellaan miehuuden rakentumista ja miesten muotia 1700-luvulta nykypäivään. Näyttely perustuu pääasiassa Tampereen historiallisten museoiden omiin kokoelmiin ja tarjoaa monipuolisen näkökulman eri aikojen miehisyyden ilmaisuun pukeutumisen, tyylin ja roolien kautta.

Tehtävämateriaali on suunniteltu tukemaan oppilaiden havainnointia, pohdintaa ja keskustelua näyttelyssä. **Opettajan esimerkkivastaukset** on merkitty vihreällä. **Keskeiset sisällöt ja käsitteet** on korostettu lihavoinnilla.

- 1) **Pohdi ennen näyttelyyn tutustumista, mitä ajatuksia miesten pukeutuminen sinussa herättää.**

Vapaa vastaus.

- 2) **Pohdi ennen näyttelyyn tutustumista, mitä univormu tarkoittaa. Listaa asioita, joita sinulle tulee mieleen sanasta univormu.**

Vapaa vastaus. Apukysymyksinä voit esittää:

- Missä ammateissa tai tilanteissa käytetään univormua?
- Mitä univormu viestii käyttäjästään (esim. valta, ammatti, ryhmään kuuluminen)?
- Miltä univormut yleensä näyttävät (värit, merkit, materiaalit)?
- Miksi univormuja käytetään?

- 3) **Huone 2. Miksi sotilaiden univormut ovat olleet 1800-luvun loppuun saakka värikkäitä? Miksi niiden värit muuttui?**

1800-luvun loppuun saakka elettiin mustaruutiaseiden aikaa, jolloin taistelutanner oli **usein savun peitossa**. Sotilaiden oli tärkeää **erottua** ja toisaalta havaita, onko vastassa vihollinen vai oman puolen taistelija. Univormujen **voimakkaat väritykset** auttoivat tunnistamisessa. Aseet kehittyivät 1800-luvun lopussa savuttomammiksi, jolloin myös univormujen tehtävä muuttui: maaston väriset univormut **kätkivät kantajansa** viholliselta.

- 4) **Huone 3. Miten karikatyyrit tai pilapiirroksiset voi yhdistää muotiin?**

Karikatyyrit ovat mitä parhaita materiaalia muodin historiaa tutkittaessa! Niistä voi nähdä, mikä muodissa on milloinkin ollut vallalla ja pilapiirroksissa oli lupa näyttää muuten peiteltäviä ja piiloteltuja asioita. Uudet tyylit levisivät erilaisten piirrosten, muotinukkejen, muotokuvien ja karikatyyrien avulla, ja karikatyyrit toistivat lehdistössä käytyä keskustelunaiheita. Esimerkiksi 1800-luvun alussa univormujen kapeat linjat herättivät keskustelua, ja koristeelliset ja näyttävät sotilaat olivat yksi karikatyyrien irvailun kohteista 1800-luvulla.

- 5) **Huone 3. Millaisia muutoksia dandy-muoti toi miesten pukeutumiseen ja elämään?**

Dandy edusti **uudenlaista**, täysin urbaania miestä. Ranskalaisen 1700-luvun aatelismiehen värikylläisen muodin **vastakohtana** esiin astui hillittyyn villakankaaseen ja maltillisempiin väreihin pukeutunut **mies ilman peruukkia**. Dandyn olennaisia piirteitä oli **riippumattomuus ja itsenäisyys**. Dandyismi oli ja on **yksilöllisyyden ja oman itsen kehittämistä** tai muokkaamista kohti omaa käsitystä täydellisyydestä.

6) Huone 4. Mitä vaatturi tekee ja millaisia ominaispiirteitä vaatturin työssä on ollut?

Vaatturi on **miesten vaatetuksen ammattilainen**. Vaatturiksi kelpuutettiin aikanaan **vain miehet**, joten ammatista muodostui miesten oma ala. Kelpoisuusvaatimuksia noudatettiin tarkasti, jotta ammattikunnan kunniallisuus ja arvostus säilyisi. Oppipojan tuli olla **aviossa syntynyt ja luku- ja kirjoitustaitoinen**. Ammattikunnan kunniallisuus oli tärkeää siksikin, että ammattinsa takia vaatturit pääsivät aatelisten yksityisiin tiloihin ja koteihin. Vaatturin **erityisosaamiseen** kuuluu leikkaaminen ja villan käsittely. Villa on edelleen vaattureiden suosiossa ja se on paras materiaali miesten pukujen ja takkien valmistuksessa.

7) Huone 5. 1900-luvulla miesten muodissa tapahtui merkittäviä muutoksia, esimerkiksi hippiliikkeen myötä.

Tarkastele huoneen asuja ja niiden yksityiskohtia. Onko esillä vaatteita tai elementtejä (esim. värejä, kuoseja, materiaaleja, leikkauksia tai asusteita), joita voisit kuvitella käyttäväsi omassa pukeutumisessasi – sukupuolesta riippumatta?

Vapaa vastaus. Apukysymyksinä voit esittää:

- Mikä asussa tai yksityiskohdassa miellyttää sinua?
- Tuntuuko jokin rohkealta, ajattomalta tai yllättävän ajankohtaiselta?
- Miksi jotkin tyylit saattavat tuntua helpommilta tai vaikeammilta omaksua?

8) Viimeisessä huoneessa on nykysuunnittelijoiden asuja. Nimeä muutamia keskeisiä muutoksia miesten muodissa 1700-luvulta nykypäivään.

Ylempien luokkien miesten **näyttävä ja värikäs pukeutumistyyli** kuvasti miehisyyttä 1700-luvulla. **Vaaleanpunaisessa silkissä, kasvot ehostettuina, peruukki puuteroituna** aatelismies edusti korskuva miehisyyttä. Miehisyyden **ihanteiden muutos** jätti 1800-luvun miehille hyvin riisutun ja rajatun roolin. Pukeutumisesta tuli väreiltään **karsitumpaa ja totisempaa**. Sotaisan 1800-luvun aikana miesten vaatteista hävisivät värit lähes tyystin. Vaihtoehdoiksi jäivät musta, harmaa ja tummansininen. Jopa ennen niin kirkkaat ja koristeelliset univormut alkoivat 1800-luvun aikana tummentua ja värit jäivät sivurooliin.

9) Pohdi näyttelyvierailun jälkeen, mitkä asiat mielestäsi liittyvät miehisyyteen.

Vapaa vastaus. Apukysymyksinä voit esittää:

- Liittykö miehisyyteen ulkonäkö, pukeutuminen tai tietyt vaatteet?
- Entä roolit, ammatit tai käyttäytyminen?
- Ovatko käsitykset miehisyydestä muuttuneet eri aikoina?
- Onko miehisyyttä mielestäsi vain yhdenlaista vai monenlaista?